

Birlikte Ebeveynlik Ölçeği - Doğum Öncesi Versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması¹

Coparenting Scale Prenatal Version: A Study of Reliability and Validity

Yalçın ÖZDEMİR ^{ID}, Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, yalcin.ozdemir@adu.edu.tr

Ali Serdar SAĞKAL ^{ID}, Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, aliserdarsagkal@gmail.com

Ayşe Gül SEYHAN ^{ID}, Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, ayseegulseyhan@gmail.com

Aylin YILMAZ HIĞDE ^{ID}, Dr., aylinnyilmz@gmail.com

Geliş tarihi - Received: 16 Ekim 2023
Kabul tarihi - Accepted: 5 Mart 2024
Yayın tarihi - Published: 28 Nisan 2024

¹ Bu araştırma, 118K047 nolu TÜBİTAK Projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.
Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*
DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu çalışmanın amacı, bebek bekleyen çiftler için geliştirilen Birlikte Ebeveynlik Ölçeği'nin Doğum Öncesi Versiyonu'nun (BEÖ-DÖV) psikometrik özelliklerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, evli ve birlikte yaşayan, ilk çocuklarının doğumunu bekleyen toplam 172 anne baba adayından veri toplanmıştır. Araştırmada, BEÖ-DÖV 'ün faktör yapısını belirlemek amacıyla temel bileşenler analizi uygulanmış ve orijinal ölçekte olduğu gibi altı faktörlü, 21 maddelik yapı toplam varyansın %71'ini açıklamıştır. Ardından, yapı geçerliği çalışması kapsamında BEÖ-DÖV 'ün altı faktörlü yapısının veri setine uyumu, Doğrulayıcı Faktör Analiziyle test edilmiş ve altı faktörlü hipotez modelin veri setine uyum sağladığı görülmüştür. Ölçüt-dayanaklı geçerliği test etmek amacıyla BEÖ-DÖV puanları ile Aile Bütünlüğü Ölçeği, Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği ve Aile Çatışması Ölçeği arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Analiz sonucunda, BEÖ-DÖV toplam puanı ve alt boyut puanlarının, aile birlikteliği algılanan romantik ilişki kalitesi ölçeği ve aile çatışması puanları ile beklendiği yönde anlamlı ilişkiler gösterdiği tespit edilmiştir. BEÖ-DÖV 'ün altı faktörlü yapısı ve toplam puanı için Cronbach alfa katsayıları kabul edilebilir değerlerin üzerinde bulunmuştur. Bu çalışma, BEÖ-DÖV 'ün, doğum öncesi dönemde birlikte ebeveynliği değerlendirmek için çok boyutlu geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: *Birlikte ebeveynlik, doğum öncesi, geçerlilik, güvenilirlik, ölçek geliştirme*

Abstract. The aim of this study was to examine the psychometric properties of the Prenatal Version of the Coparenting Scale (BEÖ-DÖV) for expectant couples. For this purpose, data were collected from a total of 172 parents who are married and living together and waiting for the birth of their first child. In the study, Principal Components Analysis was applied to determine the factor structure of the BEÖ-DÖV, and the six-factor, 21-item structure explained 71% of the total variance, as in the original scale. Then, within the scope of the construct validity study, the fit of the six-factor structure of the BEÖ-DÖV to the data set was tested by Confirmatory Factor Analysis and it was seen that the six-factor hypothetical model fit the data set. In order to test the criterion-related validity, the correlations between the BEÖ-DÖV scores and the Family Cohesion Scale, the Perceived Romantic Relationship Quality Scale, and the Family Conflict Scale were calculated. The results of the analysis showed that the total score of BEÖ-DÖV and sub-dimension scores showed significant relationships in the expected direction with the scores of family cohesion, perceived romantic relationship quality, and family conflict. The Cronbach's alpha coefficients for the six-factor structure and total score of BEÖ-DÖV were found above acceptable values. This study presents evidence that the BEÖ-DÖV is a multidimensional, valid, and reliable measurement tool for assessing coparenting during prenatal period.

Keywords: *Coparenting, prenatal, validity, reliability, scale development*

Extended Abstract

Introduction. McHale (1995) defines coparenting as mothers and fathers jointly managing the dynamics in the family, sharing responsibilities in the child-rearing process, supporting each other, and jointly protecting the concept of family. According to family systems theory, a family system in which the parenting process is carried out jointly has more positive effects on child development than the individual involvement of the mother or father in the child rearing process (Minuchin, 1985).

The transition to parenthood is characterized by interrelated psychological transformations of spouses and changes in family structure to adapt to the new family member, roles and relationships. This period includes a process that begins before birth and possibly even before pregnancy (Cowan & Cowan, 1986). Although it is still unclear whether the coparenting relationship begins with the birth of the child or during pregnancy, it is known that the transition to parenthood is a critical time in the family life cycle (Feinberg, 2002). These prenatal mental representations of being with the infant appear to play an important role in couples' transition experiences, but it is not yet known whether coparenting representations are expressed in couples' prenatal behaviors and whether both representations and behaviors are manifestations of a prenatal coparenting relationship. In this study, a measurement tool was developed that enables prospective multi-method as well as longitudinal studies to be conducted. As a result, in this study, the prenatal version of the Coparenting Scale (BEÖ) developed by Özdemir et al. (2021) was created and its psychometric properties were tested.

Method. In this study, the prenatal version of the Coparenting Scale (BEÖ) developed by Özdemir et al. (2021) was created and its psychometric properties were tested. The BEÖ consists of 46 items and 6 dimensions: Coparenting Conflict, Coparenting Agreement, Coparenting Contempt, Coparenting Support, Co-Management of Family Relationships, and Coparenting Division of Labor. In the current study, the prenatal version of the BEÖ was created. Considering the items with high item factor loadings, a scale form consisting of a total of 6 dimensions and 24 items, four items in each dimension, was prepared. The items in the BEÖ were adapted to the prenatal period.

In the study, the Family Conflict Scale (AÇÖ) was used to measure family conflict. The AÇÖ was developed by Kelly et al. (2016) and adapted into Turkish by Özdemir et al. (2022). The Family Integrity Scale (ABÖ) was used to measure family integrity. The ABÖ was developed by Park, Unützer, and Grembowski (2014) and adapted into Turkish by Özdemir et al. (2022). The Perceived Romantic Relationship Quality Scale (ARİKÖ) was used to measure the perceived romantic relationship quality. ARİKÖ was developed by Fletcher et al. (2000) and adapted into Turkish by Sağkal and Özdemir (2018).

This study was conducted based on the ethics committee permission obtained from Aydın Adnan Menderes University Rectorate Social and Human Sciences Research Ethics Committee (decision dated 26.12.2017 and numbered 31906847/050.04.04-08/09) and the legal permission obtained from Aydın Provincial Health Directorate. The applications were carried out with paper-and-pencil tests in line with the principles of confidentiality and voluntariness. The participants of the study were a total of 172 expectant parents residing in Aydın province, married and living together, and expecting the birth of their first child.

Results. In the study, principal component analysis was applied to determine the factor structure of the BEÖ-DÖV. As in the original scale, the six-factor, 21-item structure explained 71% of the total

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

variance. Then, within the scope of the construct validity study, the fit of the six-factor structure of the BEÖ-DÖV to the data set was tested with Confirmatory Factor Analysis and it was found that the six-factor hypothesized model fit the data set ($\chi^2 (183) = 352.531, p < .001, \chi^2/sd = 1.93, CFI = .90, TLI = .89, RMSEA = .07$ CI [.06, .09]). In order to test criterion-referenced validity, correlations were calculated between the scores of the BEÖ-DÖV and the Family Integrity Scale, the Perceived Quality of Romantic Relationships Scale, and the Family Conflict Scale. Reliability results showed that Cronbach's alpha coefficients for the six-factor structure of the BEÖ-DÖV were .64 and above (coparenting conflict ($\alpha = .82$), coparenting agreement ($\alpha = .78$), coparenting contempt ($\alpha = .64$), coparenting support ($\alpha = .91$), joint management of family relationships ($\alpha = .80$), and coparenting division of labor ($\alpha = .77$)). Cronbach's alpha coefficient was calculated as .90 for the total score of the BEÖ-DÖV.

Discussion and Conclusion. As a result of the analysis, it was determined that the total score and sub-dimension scores of the BEÖ-DÖV showed significant relationships in the expected direction with the perceived romantic relationship quality of family togetherness scale and family conflict scores. Cronbach's alpha coefficients for the six-factor structure and total score of the BEÖ-DÖV were found to be above acceptable values. In addition, the BEÖ-DÖV demonstrated good criterion validity. For example, a significant and negative correlation was found between the total score and sub-dimension scores of the BEÖ-DÖV and the scores of the family conflict scale. In conclusion, this study provided preliminary evidence that the BEÖ-DÖV is a valid and reliable multidimensional instrument for assessing coparenting during pregnancy.

Giriş

Birlikte ebeveynlik

Aile sistemleri kuramına göre aile, üyelerinin birbirleriyle sürekli ilişkiler ve etkileşimler içinde olduğu, açık, yaşayan, organize bir sistemdir (Minuchin, 1974). Aile bağlamında yapılan çocuk gelişimi araştırmaları, sadece annenin ya da sadece babanın çocuğuyla olan ilişkisine (Maccoby ve Martin, 1983) ya da anne ve babanın evlilik ilişkisi ile çocukların uyumuna (Davies ve Cummings, 1994; Fincham, 1998) odaklanmıştır. Anne ya da babanın bireysel olarak çocuk yetiştirme sürecinde yer almasından ziyade ebeveynlik sürecinin ortaklaşa yürütüldüğü bir aile sisteminin ele alındığı ve bu sistemin çocuk gelişimi üzerinde olumlu etkilere sahip olduğunu öne süren çalışmalar mevcuttur (Choi vd., 2019; Ren ve Xu, 2019; Zemp vd., 2018). Özdemir ve diğerlerine (2020) göre evlilik ilişkisinde mutlu olan çift, konu çocuk ile etkileşime girme ya da çocukla ilgili bir karar almaya geldiğinde ortak hareket etmekte güçlük yaşayabilmektedir. Bu durum, çocukları için çekişmeli, kaotik, güvensiz ve tutarsız bir aile ortamı oluşturabilmektedir. Ebeveynlerin her ne kadar bireysel ebeveynlik davranışları yeterli ve etkili olsa da birlikte ebeveynlik ilişkisinin sağlıklı yürütülemediği ailelerde, ebeveynler arasında yapıcı bir şekilde çözülemeyen çatışmaların ve anlaşmazlıkların yaşanması, çocuğun sağlıklı ve güvenli bir ortamda yetiştirilmesine engel olmaktadır (Teubert ve Pinquart, 2010). Bu bağlamda, ebeveynlerin etkileşimleri ve bu etkileşimlerin çocuk gelişimine yansımalarının araştırmalara konu olması birlikte ebeveynlik araştırmalarının temelini oluşturmaktadır (Gable vd., 1992). Birlikte ebeveynlik (coparenting) kavramı McHale (1995) tarafından anne ve babanın aile içinde var olan dinamikleri ortaklaşa yönetmeleri, çocuk yetiştirme sürecindeki sorumlulukları paylaşmaları, birbirlerine destek olmaları ve ortaklaşa aile kavramını korumaları olarak tanımlanmaktadır. En genel tanımıyla birlikte ebeveynlik, ebeveynlik rolleri bakımından, yetişkinler arasındaki iş birliğinin kalitesidir (McHale vd., 2004).

Birlikte ebeveynliğin kuramsal temellerine bakıldığında, Feinberg (2003) birlikte ebeveynlik modelini aile sistemleri kuramına dayandırmaktadır ve ailenin her bir üyesinin aile sistemi içinde anlaşılabilirliğini vurgulamaktadır. Aile bireylerinin işlevselliği ve psikolojik uyumları anne-çocuk, anne-baba ilişkisi gibi alt sistemler arası ilişkilerden etkilenir. Bu bağlamda, ebeveynlerin birbirleriyle kurdukları iletişim biçimi ve ilişkileri aile sistemleri kuramı ve Feinberg'in birlikte ebeveynlik modeline göre çocukların gelişimi sürecinde önemli etkilere sahiptir. Diğer bir kuramsal bakış açısı olan ekolojik yaklaşımda (Bronfenbrenner, 1979) ise, bir bireyin gelişiminin içinde yaşadığı bağlamdan ve bu bağlamlarda bulunan etkileşimlerden etkilendiği öne sürülmektedir. Bu sebeple de bireyin çevresinde bulunan etkileşimlerin, incelenmesi gerektiği düşünülür. Bronfenbrenner'in kuramına göre, bireyin anne ve babası, bireyin ilk ve onun için önemli bir yeri olan etkileşimlerin başında gelmektedir. Kuramda ebeveynlerin çocukla olan etkileşiminden daha çok bahsedilse de anne babaların kendi aralarındaki etkileşimi de çocuğun içinde yaşadığı çevrenin, birinci katmanında bulunan etkileşim çeşitlerinden biridir (Bronfenbrenner, 1979). Bu sebeple, çocuğun sağlıklı gelişiminin sağlanabilmesi için, sağlıklı etkileşimlerin içine ebeveynin birbirleri ile olan sağlıklı ilişkileri de dahil edilmelidir (Feinberg, 2003).

Araştırmacılara göre, birlikte ebeveynlik yalnızca ebeveyn-çocuk ilişkisinin devamı değil, aynı zamanda çocuk ve aile sistemi üzerinde de oldukça etkili olan bir unsurdur (Stright ve Bales, 2003; Teubert ve Pinquart, 2010). Birlikte ebeveynlik ilişkisinin etkili bir biçimde kurulması ve devam etmesi

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

için, çocuğun sorumluluğunu paylaşan ebeveynlerin çocuk yetiştirme konusunda kendi aralarında anlaşmaları, karşılıklı olarak birbirlerinin ebeveynliklerini desteklemeleri, çocuk ile ilgili olan sorumlulukları üstlenerek iş bölümü yapmaları ve aile süreçlerini ortak bir biçimde yönetmeleri gerekir (Özdemir ve Sağkal, 2020). Bu sebeple de birlikte ebeveynlik çok boyutlu bir yapıdan oluşmaktadır. Farklı araştırmacılar birlikte ebeveynliği farklı boyutlarla tanımlamıştır. Feinberg'e göre (2003), birlikte ebeveynlik, ebeveynlik anlaşması (childrearing agreement), ebeveynliği destekleme (coparenting support), iş bölümü (division of labor) ve aile ilişkilerinin ortak yönetimi (joint family management) gibi boyutlardan oluşmaktadır. Van Egeren ve Hawkins'e göre (2004) birlikte ebeveynliğin boyutları birlikte ebeveynlik dayanışması (coparenting solidarity), birlikte ebeveynlik desteği (coparenting support), birlikte ebeveynliğin küçümsenmesi (undermining coparenting) ve ebeveynliğin paylaşımıdır (shared parenting). Özdemir ve diğerlerinin (2021) çalışmasında ise birlikte ebeveynliğin, birlikte ebeveynlik çatışması, birlikte ebeveynlik anlaşması, ebeveynliğin küçümsenmesi, birlikte ebeveynlik desteği, aile ilişkilerin ortak yönetimi ve birlikte ebeveynlikte iş bölümü olmak üzere altı boyutu olduğu ele alınmıştır. Bu alt boyutlara bakıldığında, farklı araştırmacıların farklı isimlendirmeleri olduğu görülse de, bu boyutların bütününe bakıldığında, sağlıklı bir ebeveyn ilişkisinde olması gereken, çatışmaların yapıcı bir şekilde çözülmesi, ebeveynlerin birbirlerini ebeveynlikleri konusunda desteklemesi ve övmesi, çocuk ve ev işleri hakkında adaletli bir iş bölümüne sahip olmaları, birbirlerine karşı anlayışlı olmaları ve aileyle ilgili kararları alırken, her iki ebeveynin de bu kararlarda söz sahibi olması olduğu söylenebilmektedir.

Doğum öncesi birlikte ebeveynlik

Çiftlerin ilk çocuklarının aileye katılımıyla birlikte, ebeveynliğe geçiş, birey ve aile düzeyinde çeşitli yeniden yapılanmayı gerektiren değişiklikleri içermektedir. Bu değişiklikler ebeveynlerin kimlik ve iyi oluşlarını değişmesi (Cowan ve Cowan, 1992), cinsiyet rolleri tutum ve davranışlarının değişmesi (Katz-Wise vd., 2010) ve eşlere yönelik bağlanma yönelimlerinin etkilenmesi (Simpson vd., 2003), romantik ilişkilerinden alınan doyumun değişmesi (Kluwer, 2010) olarak sıralanabilir. Bireyler diğer geçiş dönemlerindeki değişimlerde olduğu gibi ebeveynliğe geçiş döneminde de bu değişimlere sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmesi gerekmektedir (Young vd., 2020). Ebeveynliğe geçiş doğumdan önce ve hatta muhtemelen gebe kalmadan önce başlayan bir süreci içermektedir (Goldberg ve Michaels, 1988) Birlikte ebeveynlik ilişkisinin, çocuğun dünyaya gelmesiyle mi yoksa hamilelik sürecinde mi başladığı hala netleşmemiş olsa da ebeveynliğe geçiş döneminin aile yaşam döngüsünde ve birlikte ebeveynlik ilişkisinin oluşmasında kritik bir zaman dilimi olduğu bilinmektedir (Feinberg, 2002; Kuersten-Hogan, 2017).

Hamilelik sırasında, eşler yeni rollerine hazırlanmaya ve bebekleriyle gelecekteki üçlü ilişkilerinin zihinsel temsillerini oluşturarak üçlü bir aile yapısına geçmeye başlarlar (von Klitzing vd., 1999). Bebekle yaşamın bu doğum öncesi zihinsel temsilleri, çiftlerin geçiş deneyimlerinde önemli bir rol oynuyor gibi görünmektedir (Dew ve Wilcox, 2011), ancak birlikte ebeveynlik temsillerinin çiftlerin doğum öncesi davranışlarında ifade edilip edilmediği ve hem temsillerin hem de davranışların doğum öncesi bir birlikte ebeveynlik ilişkisinin tezahürleri olup olmadığı henüz bilinmemektedir. Bu çalışma, birlikte ebeveynlik ilişkisinin hamilelik sırasında ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemek için ebeveynliğe geçiş boyunca çiftlerin zihinsel temsillerini ve birlikte ebeveynlik davranışlarını araştırmaya destek olacak,

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

doğum öncesi birlikte ebeveynlik ölçeği oluşturmayı hedeflemiştir. Doğum öncesi ve doğum sonrası birlikte ebeveynlik temsilleri ve davranışları arasındaki ilişkilerin ortaya konması, birlikte ebeveynlik ilişkisinin farklı yönlerinin hamilelik sırasında ortaya çıktığını düşündürebilir. Birlikte ebeveynlik ve doğum öncesi birlikte ebeveynlik davranışlarının zihinsel temsillerinin bazı özellikleri daha önce ayrı çalışmalarda araştırılmış (örn. Riggs vd., 2018; Schoppe-Sullivan vd., 2016;) olsa da bugüne kadar hiçbir çalışma, doğum öncesi ortak ebeveynlik ilişkisinin bilişsel ve davranışsal yönlerini aynı anda incelememiştir. Bu çalışmada, ileriye dönük çok yöntemli aynı zamanda boylamsal çalışmaların da yapılmasına olanak sağlayan bir ölçme aracı hazırlanmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, Özdemir vd. (2021) tarafından geliştirilen Birlikte Ebeveynlik Ölçeği'nin (BEÖ) doğum öncesi versiyonu oluşturulmuş ve psikometrik özellikleri test edilmiştir.

Sayfa | 283

Yöntem

Çalışma grubu

Araştırmada, kolay ulaşılabilir durum örnekleme tekniği kullanılarak Aydın ilinde ikamet eden, evli ve birlikte yaşayan, ilk çocuklarının doğumunu bekleyen toplam 172 anne baba adayına ulaşılmıştır. Anne baba adaylarına ulaşmak için Aydın'da Aile Sağlığı Merkezleri, Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ile Özel Kadın Doğum Poliklinikleri ziyaret edilmiştir ve gönüllü katılımcılara kâğıt-kalem testleri uygulanmıştır. Örneklem demografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların 124'ünü (%72.1) anne adayları, 48'ini (%27.9) ise baba adayları oluşturmuştur. Katılımcıların yaşları 18 ile 43 ($Ort = 29.44$; $ss = 5.14$) arasında değişmiştir. Katılımcıların %2.3'ü ilkokul, %5.8'i ortaokul, %16.3'ü lise, %20.3'ü önlisans, %44.2'si lisans ve %11'i lisansüstü eğitim mezunudur. Evlilik süresi 1 yıl ile 4 yıl ($Ort = 2.13$; $ss = .90$) arasında değişmiştir. Gebelik ayı, 4 ay ile 9 ay ($Ort = 5.81$; $ss = 2.09$) arasında değişmiştir. Katılımcıların %84.9'u kent merkezinde; %15.1'i ise kırsal kesimlerde ikamet ettiklerini belirtmişlerdir.

Ölçme araçları

Aile çatışması ölçeği (AÇÖ)

Araştırmada, aile çatışmasını ölçmek için Aile Çatışması Ölçeği (AÇÖ) kullanılmıştır. AÇÖ, Kelly vd. (2016) tarafından geliştirilmiş olup, Özdemir vd. (2022) tarafından Türkçe diline uyarlanmıştır. AÇÖ, üç maddeli ve tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçek maddelerinin yanıtlanmasında 4'lü likert derecelendirme (1= Kesinlikle doğru; 4 = Kesinlikle doğru değil) kullanılmaktadır. Ölçekten hesaplanan yüksek puanlar, aile çatışmasındaki artışı temsil etmektedir. Özdemir vd. (2022), AÇÖ'nün güvenilirlik katsayısını .80 olarak rapor etmişlerdir. Bu çalışmada, AÇÖ için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .63 olarak hesaplanmıştır.

Aile bütünlüğü ölçeği (ABÖ)

Araştırmada, aile bütünlüğünü ölçmek için Aile Bütünlüğü Ölçeği (ABÖ) kullanılmıştır. ABÖ, Park, Unützer ve Grembowski (2014) tarafından geliştirilmiş ve Özdemir vd. (2022) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmıştır. ABÖ, üç maddeli ve tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçek maddelerinin yanıtlanmasında

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

4'lü likert derecelendirme (1= *Kesinlikle katılıyorum*; 4 = *Kesinlikle katılmıyorum*) kullanılmaktadır. Ölçekten hesaplanan yüksek puanlar, aile bütünlüğündeki artışı temsil etmektedir. Özdemir vd. (2022), ABÖ'nün güvenilirlik katsayısını .89 olarak rapor etmişlerdir. Bu araştırmada, ABÖ için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır.

Sayfa | 284

Algılanan romantik ilişki kalitesi ölçeği (ARİKÖ)

Araştırmada, algılanan romantik ilişki kalitesini ölçmek için Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği (ARİKÖ) kullanılmıştır. ARİKÖ, Fletcher vd., (2000) tarafından geliştirilmiş, Sağkal ve Özdemir (2018) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmıştır. ARİKÖ, altı maddeli ve tek boyutlu bir ölçme aracıdır. Ölçek maddelerinin yanıtlanmasında 7'li likert derecelendirme (1= *Hiç*; 7 = *Çok*) kullanılmaktadır. Ölçekten hesaplanan yüksek puanlar, romantik ilişki kalitesindeki artışı temsil etmektedir. Sağkal ve Özdemir (2018), ARİKÖ'nün güvenilirlik katsayısını .86, test-tekrar test güvenilirlik katsayısını ise .81 olarak rapor etmişlerdir. Önceki ampirik araştırma sonuçları da (örn. Özdemir vd., 2021; Sağkal ve Özdemir, 2019) ARİKÖ'nün psikometrik özelliklerinin güçlü olduğunu desteklemiştir. Bu araştırmada, ARİKÖ için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .87 olarak hesaplanmıştır. Uyum indeksi değerleri ise RMSEA=,07; SRMR=,03; NFI=,98; CFI=,99; GFI=,97; AGFI=,93 olduğu belirtilmiştir.

Birlikte ebeveynlik ölçeği- doğum öncesi versiyonu'nun (BEÖ-DÖV) geliştirilme süreci

Bu çalışmada, Özdemir vd. (2021) tarafından geliştirilen Birlikte Ebeveynlik Ölçeği'nin (BEÖ) doğum öncesi versiyonu oluşturulmuş ve psikometrik özellikleri test edilmiştir. BEÖ, Birlikte Ebeveynlik Çatışması, Birlikte Ebeveynlik Anlaşması, Birlikte Ebeveynliğin Küçümsenmesi, Birlikte Ebeveynlik Desteği, Aile İlişkilerinin Ortak Yönetimi ve Birlikte Ebeveynlik İş bölümü olmak üzere toplam 6 boyuttan ve 46 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 0-18 yaş aralığında çocukları bulunan çiftler tarafından doldurulabilmektedir. Ölçekteki maddelerin yanıtlanmasında 4'lü likert derecelendirme anahtarı (1 = *Bize hiç uygun değil*; 4 = *Bize tamamen uygun*) kullanılmaktadır. BEÖ için hem alt boyut puanları hem de toplam puan hesaplanabilmektedir. Özdemir vd. (2020) BEÖ'nün yapı geçerliğine ve ölçüt-dayanaklı geçerliğe sahip olduğunu raporlamışlardır. BEÖ'nün güvenilirlik katsayısının alt boyutlar için .87 ile .95 arasında değiştiği; toplam puan için .97 olduğu rapor edilmiştir. BEÖ'nün test-tekrar test güvenilirlik katsayısı .95 olarak rapor edilmiştir (Özdemir vd., 2022). Mevcut araştırmada, BEÖ'nün doğum öncesi versiyonu oluşturulmuştur. Madde faktör yük değerleri yüksek maddeler dikkate alınarak her bir boyutta dörder madde olmak üzere toplam 6 boyuttan ve 24 maddeden oluşan bir ölçek formu hazırlanmıştır. BEÖ'deki maddeler doğum öncesi döneme uyarlanmıştır.

Veri analizi

Bu çalışmada, nicel verilerin analizleri için SPSS 25.0 ve AMOS 24.0 programları kullanılmıştır. Analizler öncesinde veri tarama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Veri tarama işlemleri veri setinde hatalı kodlamanın ve kayıp değerlerin bulunmadığını göstermiştir. Tek değişkenli uç değerleri tespit etmek için standardize edilmiş z-puanları hesaplanmış ve ± 3.29 kritik değeri dikkate alınmıştır. Veri setinde ± 3.29 kritik değerini aşan iki gözlem değeri veri setinden çıkarılmıştır. Çok değişkenli uç değerleri tespit etmek için Mahalanobis uzaklığı kareleri hesaplanmıştır. Veri setinde gözlem değerleri birbirinden ayırt edici

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

bir biçimde ayrı konumlanmadıkları için çok değişkenli uç değer tanımlaması yapılmamıştır. Dolayısıyla, analizler toplamda 170 gözlem değeri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Hedef ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla açımlayıcı (temel bileşenler analizi ile maksimum değişkenlik döndürme tekniği) ve doğrulayıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde faktör sayısının belirlenmesinde Kaiser'in (1970, 1974) özdeğer ölçütü ile Cattell'in (1966) yamaç birikinti grafiği kullanılmıştır. Hedef ölçeğin faktör yapısı belirlendikten sonra doğrulayıcı faktör analizi yapılarak model veri uyumu değerlendirilmiştir. Model uyumunu değerlendirmek için ki-karenin serbestlik derecesine oranı (χ^2/sd), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Tucker-Lewis İndeksi (TLI) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) hesaplanmıştır (Çokluk vd., 2010). Araştırmacılara (Çokluk vd., 2010) göre, $\chi^2/sd \leq 5$, $CFI \geq .90$, $TLI \geq .90$ ve $RMSEA \leq .08$ kabul edilebilir model uyumunu göstermektedir. Yapı geçerliği analizlerine ek olarak bu çalışmada, hedef ölçek ile ölçüt ölçme araçları (ABÖ, ARİKÖ ve AÇÖ) arasındaki korelasyonlar hesaplanmış ve ölçüt-dayanaklı geçerlik test edilmiştir. Son olarak, araştırmada güvenilirlik çalışması kapsamında hedef ölçme aracının, madde ayırt edicilik indeksleri, düzeltilmiş-madde toplam korelasyonları ile Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır.

İşlem yolu

Bu araştırma, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan alınan etik kurul izni (26.12.2017 tarih ve 31906847/050.04.04-08/09 numaralı karar) ve Aydın İl Sağlık Müdürlüğü'nden alınan yasal izne dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırma proje kapsamında yürütüldüğü için etik kurul izinleri önceden alınmıştır ve uygulama süreci 2021 yılının temmuz ve ağustos aylarında tamamlanmıştır. Anne baba adaylarına ulaşmak için Aydın'da Aile Sağlığı Merkezleri, Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi ile Özel Kadın Doğum Poliklinikleri ziyaret edilmiştir. Poliklinik randevusu için gelen anne baba adaylarına bekleme salonlarında araştırma hakkında bilgi verilmiş; bilgilendirilmiş onam kapsamında bireyler araştırmaya katılıma davet edilmişlerdir. Uygulamalar, gizlilik ve gönüllülük ilkeleri doğrultusunda kâğıt-kalem testleriyle gerçekleştirilmiş ve yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmüştür. Araştırmada, katılımcılara ödeme ya da ödüllendirme yapılmamıştır.

Bulgular

Betimsel istatistikler

Araştırmada, BEÖ-DÖV için hesaplanan toplam puanlar 49 ile 84 arasında ($Ort = 77.24$, $ss = 7.98$) değişmiştir. Korelasyon sonuçları, BEÖ-DÖV toplam puanı ile yaş arasındaki ilişkinin orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı olduğunu ($r = .41$, $p = .000$) göstermiştir. BEÖ-DÖV toplam puanı ile evlilik süresi arasındaki korelasyonun ise anlamlı düzeyde olmadığı ($r = .00$, $p = .954$) belirlenmiştir. BEÖ-DÖV toplam puanları cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırıldığında, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları, BEÖ-DÖV toplam puanlarının anne ve baba adayları arasında anlamlı farklılık içermediğini göstermiştir ($F_{(1, 169)} = 2.102$, $p = .149$).

Yapı geçerliği sonuçları

Araştırmada, BEÖ-DÖV'ün faktör yapısını belirlemek amacıyla 24 maddelik ölçek Temel Bileşenler Analizine (TBA) tabi tutulmuştur. Bartlett Küresellik Testi sonucu, $\chi^2(231) = 2012.859$, $p < .001$, veri setinin TBA için yeterli olduğunu göstermiştir (Bartlett, 1954). Kaiser-Meyer-Olkin testi sonucu (KMO = .86), örneklemin analizler için yeterli büyüklükte olduğunu desteklemiştir. Analizlerde, özdeğeri 1'in üzerinde altı faktör belirlenmiştir (Kaiser, 1970). Yamaç birikinti grafiği de, benzer bir biçimde altı faktörlü yapıya işaret etmiştir (Cattell, 1966). Maksimum değişkenlik döndürme tekniği kullanılarak gerçekleştirilen analizlerde üç maddenin kuramsal açıdan farklı boyutlara yüklenmeleri nedeniyle üç madde analizlerden çıkarılmıştır. Altı faktörlü, 21 maddeli yapı toplam varyansın %71'ini açıklamıştır. Birinci faktör ("Birlikte Ebeveynlik Desteği" olarak isimlendirilmiş) 4 maddeyi (örn., Eşim, benim iyi bir anne/baba olacağımı bana hissettirecektir.) içermiş ve toplam varyansa %16.04 katkı sağlamıştır. İkinci faktör ("Birlikte Ebeveynlik Çatışması" olarak isimlendirilmiş) 4 maddeyi (örn. Çocuğumuza karşı tutumlarımız konusunda eşimle anlaşmazlıklar yaşayabileceğimizi düşünüyorum.) içermiş ve toplam varyansa %12.95 katkı sağlamıştır. Üçüncü faktör ("Aile İlişkilerinin Ortak Yönetimi" olarak isimlendirilmiş) 4 maddeyi (örn., Çocuğumuzun yanında, eşimle birbirimiz hakkında olumsuz şeyler konuşmamaya çalışacağımızı düşünüyorum.) içermiş ve toplam varyansa %12.29 katkı sağlamıştır. Dördüncü faktör ("Birlikte Ebeveynlik Anlaşması" olarak isimlendirilmiş) 3 maddeyi (örn., Çocuğumuzu nasıl yetiştireceğimiz konusunda, eşimle ortak hedeflere sahip olabileceğimizi düşünüyorum.) içermiş ve toplam varyansa %10.54 katkı sağlamıştır. Beşinci faktör ("Birlikte Ebeveynlik İş Bölümü" olarak isimlendirilmiş) 3 maddeyi (örn., Çocuğumuzu yetiştirme sürecinde, eşimle birbirimizin işini kolaylaştıracağımızı düşünüyorum.) içermiş ve toplam varyansa %10.21 katkı sağlamıştır. Son olarak, altıncı faktör ("Birlikte Ebeveynliğin Küçümsemesi" olarak isimlendirilmiş) 3 maddeyi (örn., Eşimin, benim anneliğimi/babalığımı küçümseyeceğini düşünüyorum.) içermiş ve toplam varyansa %8.70 katkı sağlamıştır (bkz. Tablo 1).

Tablo 1

BEÖ-DÖV maddeleri, faktör yük değerleri ve ortak varyans katsayıları (n = 170)

Faktörler	Maddeler	Faktör yükleri						h^2
		F1	F2	F3	F4	F5	F6	
F1. Birlikte Ebeveynlik Desteği	M10	.86						.86
	M9	.85						.87
	M12	.81						.77
	M11	.78						.76
F2. Birlikte Ebeveynlik Çatışması	M5		.81					.71
	M7		.73					.70
	M6		.72					.72
	M8		.68					.61
F3. Aile İlişkilerinin Ortak Yönetimi	M22			.84				.75
	M21			.81				.72
	M23			.77				.69

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 277-294.

DOI. 10.51460/baed.1376834

Faktörler	Maddeler	Faktör yükleri						h ²
		F1	F2	F3	F4	F5	F6	
	M24			.54				.53
	M1				.80			.81
F4. Birlikte Ebeveynlik Anlaşması	M2				.80			.78
	M4				.60			.63
F5. Birlikte Ebeveynlik İş bölümü	M19					.82		.75
	M20					.73		.70
	M18					.67		.67
F6. Birlikte Ebeveynliğin Küçümsenmesi	M14						.78	.68
	M13						.76	.65
	M16						.53	.51

Not. h² = Ortak varyans katsayısı

Tablo 1’de görüldüğü üzere, faktör yüklerinin birlikte ebeveynlik desteği boyutunda .78 ile .86; birlikte ebeveynlik çatışması boyutunda .68 ile .81; aile ilişkilerinin ortak yönetimi boyutunda .54 ile .84; birlikte ebeveynlik anlaşması boyutunda .60 ile .80; birlikte ebeveynlik iş bölümü boyutunda .67 ile .82 ve son olarak birlikte ebeveynliğin küçümsenmesi boyutunda .53 ile .78 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ortak varyans katsayılarının ise .51 ile .87 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

İkinci olarak, yapı geçerliği çalışması kapsamında, BEÖ-DÖV ‘nin altı faktörlü yapısının veri setine uyumu, Doğrulayıcı Faktör Analiziyle test edilmiştir. En çok olabirlik tahmin metodunun kullanıldığı analizde, ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, altı faktörlü hipotez modelin veri setine uyum sağladığını göstermiştir ($\chi^2(183) = 352.531, p < .001, \chi^2/sd = 1.93, CFI = .90, TLI = .89, RMSEA = .07$ CI [.06, .09]). Analiz sonuçları incelendiğinde hem birinci hem de ikinci düzey parametre değerlerinin tümünün .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. En düşük faktör yükü, aile ilişkilerinin ortak yönetimi boyutunda .56 olarak tespit edilmiştir (BEÖ-DÖV, DFA faktör yükleri için bkz. Tablo 2).

Tablo 2
BEÖ-DÖV doğrulayıcı faktör analizi sonuçları

Faktörler/Maddeler	Standardize edilmiş faktör yükleri
Birlikte Ebeveynlik Anlaşması	
1. Çocuğumuzu nasıl yetiştireceğimiz konusunda, eşimle ortak hedeflere sahip olabileceğimizi düşünüyorum.	.882***
2. Çocuğumuzu yetiştirirken eşimle fikirlerimiz birbirine benzer olacaktır.	.782***
4. Eşimle çocuğumuz için neyin iyi neyin kötü olacağı konusunda hem fikir olabileceğimizi düşünüyorum.	.608***
Birlikte Ebeveynlik Çatışması	
5. Çocuğumuza karşı tutumlarımız konusunda eşimle anlaşmazlıklar yaşayabileceğimizi düşünüyorum.	.648***

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 277-294.

DOI. 10.51460/baed.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Faktörler/Maddeler	Standardize edilmiş faktör yükleri
6. Anne babalık konusunda eşimle fikirlerimiz örtüşmeyebileceği için anlaşmazlık yaşayabileceğimizi düşünüyorum.	.816***
7. Çocuğumuzu nasıl yetiştireceğimiz konusunda eşimle zıtlılaşabileceğimizi düşünüyorum.	.793***
8. Birbirimizin anneliğine/babalığına müdahale edebileceğimiz için eşimle ilişkimizde çatışma yaşayabileceğimizi düşünüyorum.	.653***
Birlikte Ebeveynlik Desteği	
9. Eşim, benim iyi bir anne/baba olacağımı bana hissettirecektir.	.929***
10. Eşim, benim annelik/babalık becerilerimi takdir edecektir.	.931***
11. Eşim, annelik/babalık sürecinde ona destek olduğumu söyleyecektir.	.795***
12. Eşim annelik/babalık konusunda harcadığım çabayı takdir edecektir.	.741***
Birlikte Ebeveynliğin Küçümsemesi	
13. Eşimin, benim anneliğimi/babalığıma küçümseyeceğini düşünüyorum.	.565***
14. Eşimin, beni anne/baba olarak yeterli bulmayacağını düşünüyorum.	.614***
16. Çocuğumuzla bir aradayken eşimin benim anneliğime/babalığıma müdahale edeceğini düşünüyorum.	.674***
Birlikte Ebeveynlik İş bölümü	
18. Çocuğumuzu yetiştirme sürecinde, eşimle birbirimizin işini kolaylaştıracağımızı düşünüyorum.	.704***
19. Ailemizde, çocuğumuzla ilgili sorumlulukların paylaşımı adil olacaktır.	.670***
20. Ailemizde, çocuğumuzla ilgili görevlerin paylaşımından memnun kalacağımızı düşünüyorum.	.823***
Aile İlişkilerinin Ortak Yönetimi	
21. Çocuğumuzun yanında, eşimle birbirimiz hakkında olumsuz şeyler konuşmamaya çalışacağımızı düşünüyorum.	.770***
22. Çocuğumuzla ilgili tartışmalarımızı, çocuk yanımdayken yapmayacağımızı düşünüyorum.	.802***
23. Çocuğumuzun önünde birbirimizle ters düşmemeye çalışacağımızı düşünüyorum.	.731***
24. Eşimle, çocuğumuzla ilgili tartışmalar yaşasak bile bu durumu çocuğa yansıtılmaya çalışacağımızı düşünüyorum.	.558***

*** $p < .001$

Ölçüt-dayanaklı geçerlik sonuçları

Ölçüt dayanaklı geçerlik çalışması kapsamında, BEÖ-DÖV puanları ile AÇÖ, ABÖ ve ARİKÖ arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Analiz sonuçları, BEÖ-DÖV toplam puanı ve alt boyut puanları ile AÇÖ, ABÖ ve ARİKÖ puanlarının beklenen yönde anlamlı olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 3). BEÖ-DÖV toplam puanı ile AÇÖ arasında orta düzeyde, negatif yönde ($r = -.44, p < .01$); BEÖ-DÖV toplam puanı ile ABÖ ($r = .57, p < .01$) ve ARİKÖ puanları ($r = .56, p < .01$) arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı korelasyonlar hesaplanmıştır. Bu bulgular, BEÖ-DÖV'ün ölçüt-dayanaklı geçerliğini desteklemiştir.

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 277-294.

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Tablo 3
BEÖ-DÖV ve ölçüt araçlar arasındaki korelasyon katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. BEA	-								
2. BEÇ	-.52**	-							
3. BED	.48**	-.38**	-						
4. BEK	.40**	.46**	-.44**	-					
5. BEİ	.44**	-.46**	.46**	-.33**	-				
6. AİOY	.37**	-.33**	.41**	-.36**	.41**	-			
7. BEÖ-DÖV	.72**	-.81**	.71**	-.68**	.69**	.66**	-		
8. AÇÖ	-.38**	.31**	-.31**	.21**	-.34**	-.34**	-.44**	-	
9. ABÖ	.45**	-.42**	.38**	-.56**	.30**	.35**	.57**	-.31**	-
10. ARIKÖ	.47**	-.42**	.33**	-.29**	.48**	.41**	.56**	-.57**	.37**

Not. BEÇ = Birlikte Ebeveynlik Çatışması; BEA = Birlikte Ebeveynlik Anlaşması; BEK = Birlikte Ebeveynliğin Küçümsenmesi; BED = Birlikte Ebeveynlik Desteği; AİO = Aile İlişkilerinin Ortak Yönetimi; BEİ = Birlikte Ebeveynlik İş bölümü; BEÖ-DÖV = Birlikte Ebeveynlik Ölçeği Doğum Öncesi Versiyonu Toplam Puanı; ABÖ = Aile Bütünlüğü Ölçeği; ARIKÖ = Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği; AÇÖ = Aile Çatışması Ölçeği; ** $p < .01$

Güvenirlilik sonuçları

Bu çalışmada, BEÖ-DÖV'nin altı faktörlü yapısı için alt boyutlarda Cronbach alfa katsayıları .64 ve üzerinde hesaplanmıştır (birlikte ebeveynlik çatışması ($\alpha = .82$), birlikte ebeveynlik anlaşması ($\alpha = .78$), birlikte ebeveynliğin küçümsenmesi ($\alpha = .64$), birlikte ebeveynlik desteği ($\alpha = .91$), aile ilişkilerinin ortak yönetimi ($\alpha = .80$) ve birlikte ebeveynlik iş bölümü ($\alpha = .77$)). BEÖ-DÖV toplam puanı için Cronbach alfa katsayısı ise .90 olarak hesaplanmıştır. Alt ve üst %27'lik gruplarda yer alan katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar karşılaştırıldığında, bu iki grubun madde puan ortalamalarının birbirinden anlamlı düzeyde farklı olduğu belirlenmiştir (bkz. Tablo 4). Bu bulgu, BEÖ-DÖV'de yer alan maddelerin ayırt ediciliğe sahip olduğunu göstermiştir. BEÖ-DÖV için düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları ise .42 ile .69 arasında değişmiştir. Tüm bu bulgular, BEÖ-DÖV'ün güvenilir bir ölçme aracını olduğunu desteklemektedir.

Tablo 4
BEÖ-DÖV madde analizleri

Maddeler	Alt %27 (n = 46)		Üst %27 (n = 46)		t	p	R
	Ort	ss	Ort	ss			
M1	3.33	.79	4.00	.00	5.783	.000	.61
M2	3.11	.92	4.00	.00	6.539	.000	.54
M4	3.57	.69	4.00	.00	4.286	.000	.52
M5	2.83	.88	1.04	.21	-13.420	.000	.45
M6	2.74	.98	1.00	.00	-12.085	.000	.69
M7	2.61	.93	1.00	.00	-11.727	.000	.62
M8	2.35	1.06	1.02	.15	-8.414	.000	.54
M9	3.48	.66	4.00	.00	5.379	.000	.62
M10	3.39	.74	4.00	.00	5.544	.000	.63
M11	3.39	.74	4.00	.00	5.544	.000	.62
M12	3.41	.88	4.00	.00	4.504	.000	.50

Maddeler	Alt %27 (n = 46)		Üst %27 (n = 46)		t	p	R
	Ort	ss	Ort	ss			
M13	1.33	.79	1.00	.00	-2.798	.000	.42
M14	1.76	1.08	1.00	.00	-4.784	.000	.42
M16	2.07	.88	1.00	.00	-8.215	.000	.54
M18	3.41	.69	4.00	.00	5.806	.000	.59
M19	3.22	.79	3.96	.21	6.167	.000	.43
M20	3.26	.80	4.00	.00	6.259	.000	.57
M21	3.33	.84	4.00	.00	5.411	.000	.47
M22	3.28	.89	4.00	.00	5.492	.000	.45
M23	3.39	.80	3.98	.14	4.881	.000	.50
M24	3.37	.88	4.00	.00	4.868	.000	.45

Not. R = düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Özdemir vd. (2021) tarafından geliştirilen Birlikte Ebeveynlik Ölçeği'nin (BEÖ) doğum öncesi versiyonu oluşturulmuş ve yeni ölçeğin ve alt ölçeklerin güvenilirlik ve geçerliliği incelenmiştir. Sonuçlar, bir öz bildirim ölçeği olarak BEÖ-DÖV'ün, hamilelik sırasında ebeveyn adaylarında birlikte ebeveynliği çok boyutlu olarak geçerli ve güvenilir şekilde ölçümlemede kullanılabileceğini göstermiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin orijinal yapısında olduğu gibi altı boyutlu bir yapısı olduğunu göstermiştir. Bu boyutlar birlikte ebeveynlik çatışması, birlikte ebeveynlik anlaşması, birlikte ebeveynliğin küçümsenmesi, birlikte ebeveynlik desteği, aile ilişkilerinin ortak yönetimi ve birlikte ebeveynlik iş bölümüdür. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları da ortaya çıkan bu altı boyutlu yapı için iyi bir model uyumu ortaya koymuştur. Özdemir vd. (2021) tarafından geliştirilen Birlikte Ebeveynlik Ölçeği'nin (BEÖ) doğum öncesi versiyonu olarak revize edilen ölçeğin psikometrik özellikleri orijinal ölçekle benzerlik göstermiştir. Orijinal ölçek altı boyut ve 46 madde içerirken, revize edilen form 21 madde ve altı boyuttan oluşmuştur.

Orijinal ölçek ile revize edilerek oluşturulan doğum öncesi versiyonunun yapı geçerliği açısından örtüşmesinin temel nedeni alanyazında da vurgulandığı gibi hamilelik sırasında çiftler gelecekteki ebeveynliklerine ve ortak ebeveynliğe dair zihinsel temsillerini oluşturmaya başlamalarıdır (Altenburger vd., 2014; Favez vd., 2013; Feinberg 2003; Mchale ve Rotman, 2007; Van Egeren, 2004). Çiftler, doğum sonrası için hem kendi ebeveynlik tutum ve davranışlarına hem de eşinin ebeveynliğine yönelik algı ve beklentilerini oluşturmaya başlamaktadırlar. Çocuklarını ilgilendiren konularda (örneğin çocuğa isim konması) hamilelik döneminde birlikte ebeveynliğin uyum boyutu açısından değerlendirmeler yapılabilmektedir. Benzer şekilde hamilelik döneminde iş bölümü açısından eşlerin birbirine ne kadar destek olduğu gelecekteki birlikte ebeveynlik davranışları açısından da fikirler verebilmektedir. Bu açılardan bakıldığında, öncelikle doğum sonrası birlikte ebeveynlik süreçleri için geliştirilmiş ölçek yapısının hamilelik süreci için de doğrulanması, sürpriz görünmemektedir. Ayrıca bu çalışmanın bulguları, hamilelik döneminde oluşturulan gelecekteki birlikte ebeveynliğe dair zihinsel temsillerin, anne ve baba adayları arasında anlamlı farklılık içermediğini göstermiştir.

BEÖ-DÖV 'ün alt boyutları genel olarak güçlü iç tutarlılık değerleri sergilemiştir (α 'lar .64 ile .91 arasında değişmektedir). Sadece birlikte ebeveynliğin küçümsenmesi alt boyutu görece olarak daha Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 277-294.*
DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

düşük iç tutarlık değerine sahiptir ($\alpha = .64$). Ölçeğin toplam puanı için elde edilen iç tutarlık değerinin de yüksek olduğu görülmektedir ($\alpha = .90$). Madde analizi sonuçları, alt ve üst %27'lik gruplarda yer alan katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar açısından iki grubun madde puan ortalamalarının birbirinden anlamlı düzeyde farklı olduğunu göstermiştir. Araştırmanın bu bulgusu da ölçek maddelerinin ayırt ediciliğinin iyi düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonlarının .42 ile .69 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu bulgular, BEÖ-DÖV'ün güvenilir bir ölçme aracını olduğuna dair kanıtlardır.

BEÖ-DÖV ayrıca iyi bir kriter geçerliliği ortaya koymuştur. Örneğin, BEÖ-DÖV toplam puanı ve alt boyut puanları ile aile çatışması ölçeği puanları arasında anlamlı ve negatif yönlü; BEÖ-DÖV toplam puanı ve alt boyut puanları ile aile bütünlüğü ve ilişki kalitesi ölçeği puanları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler hesaplanmıştır.

Bu çalışmanın bazı sınırlıkları da bulunmaktadır. Katılımcılardan sadece öz bildirim dayalı olarak veri alınması ve katılımın gönüllü doğası, sonuçlarda yanlılığına yol açmış olabilir. Çalışmaya katılmayı kabul edenler, hamilelik deneyiminden ve eşleri ile ilişkilerinden memnuniyet düzeyleri yüksek olanlar olabilir. Bu çalışma ilk bebeklerini bekleyen ve bir arada yaşayan çiftler üzerinde yürütülmüştür. Hem örneklem büyüklüğü açısından bu sayı temsiliyet gücü açısından sınırlıdır hem de ikinci ve daha sonrası gebelik döneminde olan çiftlerin deneyimlerini yansıtmayabilir. Gelecekteki çalışmalarda, kültürel ve gelişimsel farklılığı barındıran daha geniş anne baba adaylarının katılımıyla BEÖ-DÖV'ün psikometrik özellikleri yeniden incelenebilir. Güvenirlik analizleri için sadece iç tutarlığa ve madde analizlerine bakılmış, test-tekrar test verisi ile güvenirlik analizi desteklenememiştir. İç tutarlık değerleri ve madde analizi sonuçları ölçeğin güvenirliliğini desteklemekle birlikte sonuçlar test-tekrar test güvenirliliğinin eksikliği açısından değerlendirilmelidir.

BEÖ-DÖV, bir öz-bildirim ölçeği olarak, hamilelik sırasında birlikte ebeveynliğin çok boyutlu değerlendirmesinde kullanılabilir. BEÖ-DÖV, ebeveynliğe geçiş aşamasında birlikte ebeveynlik açısından olumsuz geçiş riski altında olan çiftleri belirlemek için hamilelik sırasında kullanılabilir. Bu sayede gelecekte olabilecek potansiyel ebeveynlik ve onunla ilişkili aile sorunlarına yönelik önleyici çalışmalar planlanabilir. BEÖ-DÖV, hamilelik sırasında birlikte ebeveynlik ile ilgili gelecekteki çalışmalarda kullanılabilir. BEÖ-DÖV, birlikte ebeveynliğin belirli boyutlarının belirlenmesi, doğum öncesi birlikte ebeveynlik, ilgili süreçler ve bunun bebek/çocuk gelişimsel sonuçları ve ebeveynler ve aile uyumu ile ilişkisi ile ilgili gelecek çalışmalarda kullanılabilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Altenburger, L. E., Schoppe-Sullivan, S. J., Lang, S. N., Bower, D. J., ve Kamp Dush, C. M. (2014). Associations between prenatal coparenting behavior and observed coparenting behavior at 9-months postpartum. *Journal of Family Psychology, 28*(4), 495.
- Bronfenbrenner, U. (1979). Contexts of child rearing: Problems and prospects. *American Psychologist, 34*(10), 844-850. doi: 10.1037/0003-066X.34.10.844
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology, 22*(6), 723-742.
- Cattell, R. B. (1966). The scree test for the number of factors. *Multivariate Behavioral Research, 1*(2), 245-276.
- Choi, J. K., Parra, G., ve Jiang, Q. (2019). The longitudinal and bidirectional relationships between cooperative coparenting and child behavioral problems in low-income, unmarried families. *Journal of Family Psychology, 33*(2), 203-214.
- Cowan, C. P. ve Cowan, P. A. (2000). *When partners become parents: The big life change for couples*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Davies, P. T. ve Cummings, E. M. (1994). Marital conflict and child adjustment: An emotional security hypothesis. *Psychological Bulletin, 116*(3), 387-411.
- Dew, J., ve Wilcox, W. B. (2011). If momma ain't happy: Explaining declines in marital satisfaction among new mothers. *Journal of marriage and family, 73*(1), 1-12.
- Favez, N., Frascarolo, F., Lavanchy Scaiola, C., & Corboz-Warnery, A. (2013). Prenatal representations of family in parents and coparental interactions as predictors of triadic interactions during infancy. *Infant Mental Health Journal, 34*(1), 25-36.
- Feinberg, M. E. (2002). Coparenting and the transition to parenthood: A framework for prevention. *Clinical Child & Family Psychology Review, 5*(3), 173-195.
- Feinberg, M. E. (2003). The internal structure and ecological context of coparenting: A framework for research and intervention. *Parenting: Science and Practice, 3*(2), 95-131. doi: 10.1207/S15327922PAR0302_01
- Fincham, F. D. (1998). Child development and marital relations. *Child Development, 69*(2), 543-574. doi: 10.1111/j.1467-8624.1998.tb06207.x
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A. ve Thomas, G. (2000). The measurement of perceived relationship quality components: A confirmatory factor analytic approach. *Personality and Social Psychology Bulletin, 26*(3), 340-354. doi: 10.1177/0146167200265007
- Gable, S., Belsky, J. ve Crnic, K. (1992). Marriage, parenting, and child development: Progress and prospects. *Journal of Family Psychology, 5*(3-4), 276-294. doi: 10.1037/0893-3200.5.3-4.276
- Gable, S., Belsky, J. ve Crnic, K. (1995). Coparenting during the child's 2nd year: A descriptive account. *Journal of Marriage and the Family, 57*(3), 609-616. doi: 10.2307/353916
- Goldberg, W. A., ve Michaels, G. Y. (1988). Conclusion: The transition to parenthood: Synthesis and future directions. In G. Y. Michaels ve W. A. Goldberg (Eds.), *The transition to parenthood: Current theory and research* (pp. 342-360). Cambridge University Press.
- Kaiser, H. F. (1970). A second generation Little Jiffy. *Psychometrika, 35*(4), 401-415.
- Kelly, A. B., Mason, W. A., Chmelka, M. B., Herrenkohl, T. I., Kim, M. J., Patton, G. C., ... ve Catalano, R. F. (2016). Depressed mood during early to middle adolescence: A bi-national longitudinal study of the unique impact of family conflict. *Journal of Youth and Adolescence, 45*(8), 1604-1613. doi: 10.1007/s10964-016-0433-2
- Kluwer, E. S. (2010). From partnership to parenthood: A review of marital change across the transition to parenthood. *Journal of Family Theory & Review, 2*(2), 105-125.

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*(1), 277-294.

DOI. 10.51460/baedb.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.

Araştırma Makalesi / Research Paper

- Kuersten-Hogan, R. (2017). Bridging the gap across the transition to coparenthood: Triadic interactions and coparenting representations from pregnancy through 12 months postpartum. *Frontiers in Psychology, 8*, 475.
- Maccoby, E. E. ve Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of the family: Parent-child interaction. E. M. Hetherington (Ed.), *Handbook of child psychology: Vol 4. socialization, personality, and social development* (s. 1-10) içinde. NewYork, NY: Wiley.
- McHale, J. P. (1995). Coparenting and triadic interactions during infancy: The roles of marital distress and child gender. *Developmental Psychology, 31*(6), 985-996.
- McHale, J. P., Kuersten-Hogan, R. ve Rao, N. (2004). Growing points for coparenting theory and research. *Journal of Adult Development, 11*(3), 221-234.
- McHale, J. P., ve Rotman, T. (2007). Is seeing believing?: Expectant parents' outlooks on coparenting and later coparenting solidarity. *Infant Behavior and Development, 30*(1), 63-81.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Boston, MA: Harvard University Press.
- Minuchin, P. (1985). Families and individual development: Provocations from the field of family therapy. *Child Development, 56*(2), 289-302. doi: 10.2307/1129720
- Özdemir, Y., ve Sağkal, A. S. (2020). Ebeveynlik dansı: Birlikte ebeveynliğe ilişkin kuramsal ve ampirik bir derleme. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(2), 428-444.
- Özdemir, Y., Sağkal, A. S., Salman-Engin, S., Çakıroğlu Çevik, A. ve Gür, G. (2020). Türkiye'de birlikte ebeveynlik deneyimleri: Nitel bir çalışma. *Nesne, 8*(16), 43-68. doi: 10.7816/nesne-08-16-04
- Özdemir, Y., Sağkal, A. S., Salman-Engin, S., Şakiroğlu, M., & Çevik, A. Ç. (2021). Birlikte ebeveynlik ölçeği: ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları, 24*(47), 40-58.
- Park, M., Unützer, J. ve Grembowski, D. (2014). Ethnic and gender variations in the associations between family cohesion, family conflict, and depression in older Asian and Latino adults. *Journal of Immigrant and Minority Health, 16*(6), 1103-1110. doi: 10.1007/s10903-013-9926-1
- Ren, L., ve Xu, W. (2019). Coparenting and Chinese preschoolers' social-emotional development: Child routines as a mediator. *Children and Youth Services Review, 107*, 104549.
- Riggs, D. W., Worth, A., ve Bartholomaeus, C. (2018). The transition to parenthood for Australian heterosexual couples: expectations, experiences and the partner relationship. *BMC Pregnancy and Childbirth, 18*(1), 1-9.
- Sağkal, A. S. ve Özdemir, Y. (2018). Algılanan Romantik İlişki Kalitesi Ölçeği'nin (ARİKÖ) Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 46*, 22-40. doi: 10.21764/maeuefd.329888
- Sağkal, A. S. ve Özdemir, Y. (2019). Need satisfaction, partner attachment, and romantic relationship quality: A multiple mediation model. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 9*(1), 163- 180. doi: 10.18039/ajesi.520839
- Schoppe-Sullivan, S. J., Settle, T., Lee, J. K., ve Kamp Dush, C. M. (2016). Supportive coparenting relationships as a haven of psychological safety at the transition to parenthood. *Research in human development, 13*(1), 32-48.
- Stright, A. D. ve Bales, S. S. (2003). Coparenting quality: Contributions of child and parent characteristics. *Family Relations, 52*(3), 232-240. doi: 10.1111/j.1741-3729.2003.00232.x
- Teubert, D. ve Pinquart, M. (2010). The association between coparenting and child adjustment: A meta-analysis. *Parenting: Science and Practice, 10*(4), 286-307.
- Van Egeren, L. A., ve Hawkins, D. P. (2004). Coming to terms with coparenting: Implications of definition and measurement. *Journal of Adult Development, 11*(3), 165-178.
- Van Egeren, L. A. (2004). The development of the coparenting relationship over the transition to parenthood. *Infant Mental Health Journal, 25*(5), 453-477. doi: 10.1002/imhj.20019

Soyad, A. (2024). Birlikte ebeveynlik ölçeği - doğum öncesi versiyonu (BEÖ-DÖV): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*(1), 277-294.

DOI. 10.51460/baebd.1376834

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 277-294.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 277-294.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Von Klitzing, K., Simoni, H., Amsler, F., ve Bürgin, D. (1999). The role of the father in early family interactions. *Infant Mental Health Journal: Official Publication of The World Association for Infant Mental Health, 20(3), 222-237.*

Young, C., Roberts, R., ve Ward, L. (2020). Enhancing resilience in the transition to parenthood: a thematic analysis of parents' perspectives. *Journal of Reproductive and Infant Psychology, 39(4), 358-370.*

Zemp, M., Johnson, M. D., ve Bodenmann, G. (2018). Within-family processes: Interparental and coparenting conflict and child adjustment. *Journal of family psychology, 32(3), 299.*